

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 30 januari 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, utom vad angår däri gjord framställning angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid militieombudsmansexpeditionen.

Första lagutskottet, som verkställt ovannämnda granskning, har för ifrågasvarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under år 1924 förts å nämnda expedition samt under militieombudsmannens inspektionsresor, än även expeditionens registratur för berörda tid. Härjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Militieombudsmannen erinrar till en början, att den av senaste lagtima riksdag förordnade militieombudsmannen revisionssekreteraren Gustaf Ferdinand Lindstedt den 9 maj 1924 blivit utnämnd till häradshövding i Frosta och Eslövs domsaga samt av denna anledning den 1 därpå följande oktober av sagt sig uppdraget att vara riksdagens militieombudsman, i vad avsåge tiden från och med den 6 samma månad. Av riksdagens fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret hade i följd härav hovrättsrådet John Arthur Samuelsson, vilken vore utsedd att efterträda militieombudsmannen i händelse av hans avgång från ämbetet, berörda den 6 oktober blivit insatt i militieombudsmansämbetet, vilket han från nämnda dag innehaft.

Militieombudsmannen meddelar vidare, att militieombudsmannen Lindstedt under tiden från och med den 25 juni till och med den 8 augusti 1924 begagnat sig av den militieombudsmannen enligt 23 § uti den för honom gällande instruktionen tillkommande rätt till semester. Jämväl under ifrågasvarande tid hade ämbetet enligt bestämmelsen i nämnda paragraf uppehållits av hovrättsrådet Samuelsson.

I berättelsen omförmäles härefter, att militieombudsmannen Lindstedt under år 1924 företagit ämbetsresor till Kronobergs, Hallands, Älvsborgs och

Gävleborgs län. Under dessa resor hade han för ändamål, som avses i 12 och 18 §§ av instruktionen besökt Kronobergs regemente, centralfängelset i Växjö, Hallands regemente, kronohäktet i Halmstad, Älvsborgs regemente, Hälsinge regemente samt straffängelset i Gävle.

Under den tid, militieombudsmannen Samuelsson förvaltat ämbetet, hade han företagit ämbetsresor till Skaraborgs och Norrbottens län, och hade han därvid besökt chefen för III. arméfördelningen, Skaraborgs regemente, Livregementets husarer, Göta trängkår, kommandanten å Karlsborg, Karlsborgs artillerikår, Göta ingenjörkår, intendenturkompaniet å Karlsborg, garnisonssjukhuset å Karlsborg, kommandanten i Boden, Norrbottens regemente, Norrlands artilleriregementes detachement i Boden, Bodens artilleriregemente, Fälttelegrafkårens detachement i Boden, Bodens ingenjörkår, intendenturkompaniet i Boden, garnisonssjukhuset i Boden, kronohäktet i Luleå samt kronohäktet i Haparanda.

Under ämbetsresorna hade rullföringsexpeditioner samt landstormsförråd besökts, då sådant kunnat ske utan att resorna därigenom väsentligen förlängts eller fördyrats.

Vid inspektionerna hade militieombudsmannen biträts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i vissa fall även av byråintendenten vid expeditionen eller av en byggnadskunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hade särskilt krigsrättsprotokoll, krigsdomarnas diarier och anteckningarna över disciplinära bestraffningar ävensom kassaförvaltningens räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelsen granskats. Tillika hade uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner, byggnader och materiel samt åt hygieniska förhållanden. I samband med inspektionerna av truppförband hade även arrestlokalerna besökts. De i förestående redogörelse omnämnda besöken å de allmänna straffanstalterna hade uteslutande avsett personer, som av krigsdomstol dömts till frihetsstraff.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1924 års lagtima riksdag utvisar, kvarstodo vid början av år 1924 från år 1923 balanserade ärenden till ett antal av 57

Under år 1924 inkommo ärenden till följande antal:
enligt allmänna diariet 247
enligt diariet över hemliga ärenden 0

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1924, utgör alltså 304

De 247 ärenden, som inkommit under år 1924, utgöras av:
ärenden, inkomna från Kungl. Maj:t eller statsdepartement 12
ärende, överlämnat från riksdagens justitieombudsman 1
ärenden, inkomna från annan myndighet 21
klagomål eller framställningar från enskilda 133

ärenden, uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning	65
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m.	15
	Summa 247

Det från justitieombudsmannen överlämnade ärendet utgöres av klagomål från enskilda personer. Under året hava alltså inkommit sammanlagt 134 ärenden av sådan beskaffenhet. Av de från föregående år balanserade ärenden hava 29 utgjorts av enskilda klagomål och 28 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning. Till behandling under år 1924 hava alltså förelegat 163 enskilda klagomål och 93 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning.

Av sistnämnda ärenden hava	Enskilda klagomål	Inspektionsanmärkningar m. m.
under året avgjorts	132	83
vid årets slut varit vilande i avbidan på yttrande eller påminnelser	8	1
vid årets slut varit på domstols eller annan myndighets prövning beroende	16	9
vid årets slut varit på militieombudsmannens prövning beroende	7	0
	Summa 163	93

Av de under året avgjorda ärendena hava		
på grund av återkallelse avskrivits	1	0
till annan myndighet hänvisats	19	0
utan åtgärd avskrivits	32	0
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	57	44
på grund av stadgandet i 5 § i instruktionen för militieombudsmannen fått bero	5	12
på grund därav att klaganden erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	12	14
efter av domstol eller annan myndighet meddelat beslut avskrivits	6	13
	Summa 132	83

Av hela antalet (304) ärenden äro under året slutbehandlade	263
i avvaktan på myndighets beslut eller infordrad utredning vilande	34
på militieombudsmannens prövning beroende	7
	Summa 304

Av under året anhängiggjorda 11 åtal hava anställts	
på grund av förd klagan	8
på grund av anmärkning vid inspektion	3
	Summa 11»

Ämbetsberättelsen upptager härefter såsom bilagor redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder ävensom för vissa ärenden, vilka icke föranlett dylika åtgärder.

Beträffande åtalen har liksom i militieombudsmannens föregående ämbetsberättelser fullständig redogörelse lämnats endast för sådana, som under året prövats av första domstol, eller rörande vilka dylik domstols utslag under året kommit militieombudsmannen tillhanda.

Under rubriken »Framställningar till Konungen» redogöres därefter till en början för den vidare behandlingen av sex tidigare utav militieombudsmannen avlätna framställningar till Konungen, en den 4 december 1920 angående ordningen och villkoren för befordran inom underofficers- och sjömanskårerna vid flottan, vilken framställning givit anledning till vissa ändringar i reglementet för marinen del I; en den 14 november 1923 angående ersättning av statsmedel åt värnpliktig för honom åsamkade kostnader för sanatorievård; en den 12 december 1923 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, ehuru framställning härom icke ingivits inom föreskriven tid; en den 31 december 1923 angående ersättning till värnpliktig för kostnader m. m., som föranletts av hämtning till värnpliktstjänstgöring, som av honom redan fullgjorts; en den 13 juni 1917 angående inrättandet av särskilt rannsaknings- och straffängelse i Stockholm för militära fångar, vilken framställning Kungl. Maj:t den 12 december 1924 funnit för det dåvarande ej föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd; samt en den 14 november 1923 angående ändring i de rörande manskaps vid armén (och marinen) rätt till fri sjukvård och fria läkemedel gällande bestämmelser, vilken blivit beaktad vid utfärdandet av kungl. kungörelsen den 12 december 1924 i detta ämne. Under samma rubrik upptagas sedan följande av militieombudsmannen till Konungen år 1924 avlätna framställningar, nämligen den 8 februari rörande mildring av strafflatituderna för rymningsbrott, vilken framställning givit anledning till en vid 1924 års riksdag, efter därom av Kungl. Maj:t framlagd proposition, antagen lag om ändrad lydelse av 49, 50, 52, 56 och 185 §§ i strafflagen för krigsmakten den 23 oktober 1914 (Sv. ffs. nr 140/1924); den 6 december angående ifrågasatt bestämmelse om skyldighet för auditör att meddela vederbörande befälhavare underrättelse om uppskov med krigsrättssammanträde; den 10 december angående ifrågasatt ersättning åt värnpliktig vid flottan på grund därav att vid bestämmandet av hans tjänstgöringstid hänsyn icke tagits till förutvarande fast anställning vid skeppsgossekåren och den 16 december med anledning av att underofficer av andra graden vid flottan, ehuru genom betygssättning av förmän väl vitsordad, förbigåtts vid befordran till flaggunderofficer på grund av olämplighetsförklaring från en av förmännens sida.

Slutligen upptager berättelsen såsom bilaga det yttrande, som militieombudsmannen den 5 december 1924 avlät till chefen för justitiedepartementet med anledning av 1922 års krigslagstiftningssakkunnigas den 31 augusti 1923 framlagda betänkande.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 30 januari 1925.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, Hederstierna, Edw. Larson*, Lyberg, Klefbeck, Julin, Ernst W. Svenson och J. O. Karlsson;

från andra kammaren: herrar Lindqvist i Halmstad, Lindley, Leo, Söderberg, Jansson i Edsbäcken, Johansson i Brånalt, Christenson i Södertälje och Nilsson i Antnäs.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
